

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі, тұрғын үй қатынастары және коммуналдық шаруашылық саласындағы мемлекеттік нормативтік құжаттар

Государственные нормативные документы в сфере архитектурной, градостроительной и строительной деятельности, жилищных отношений и коммунального хозяйства

МЕТОДИКА ОПРЕДЕЛЕНИЯ НОРМ НАКОПЛЕНИЯ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ

ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ ЖИНАЛУ НОРМАЛАРЫН АНЫҚТАУ ӘДІСТЕМЕСІ

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы Құрылыс және тұрғын
үй-коммуналдық шаруашылық істері агенттігі

Агентство Республики Казахстан по делам строительства
жилищно-коммунального хозяйства

Астана 2011

Алғы сөз

ӘЗІРЛЕГЕН:	«Тұрғын-үй-коммуналдық шаруашылығын жаңғырту мен дамытудың қазақстандық орталығы» акционерлік қоғамы
ҰСЫНҒАН:	Қазақстан Республикасы Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері агенттігінің Ғылыми-техникалық саясат және нормалау департаменті
ҚАБЫЛДАНҒАН ЖӘНЕ ІСКЕ ЕНГІЗІЛГЕН МЕРЗІМІ:	Қазақстан Республикасы Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері агенттігінің 29.12.2010 ж. № 606 бұйрығымен 01.05.2011ж. бастап енгізілді.
ОРНЫНА:	Алғаш рет енгізілген.

Предисловие

РАЗРАБОТАНА:	Акционерным обществом «Казахстанский центр модернизации и развития жилищно-коммунального хозяйства»
ПРЕДСТАВЛЕНА:	Департаментом научно-технической политики и нормирования Агентства Республики Казахстан по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства
ПРИНЯТА И ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ:	Приказом Агентства Республики Казахстан по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства от 29.12.2010 г. № 606 с 01.05.2011г.
ВЗАМЕН:	Введена впервые.

Осы мемлекеттік нормативті ҚР сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі, тұрғын үй қатынастары және коммуналдық шаруашылық саласындағы Уәкілетті органының рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды.

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа РК в сфере архитектурной, градостроительной и строительной деятельности, жилищных отношений и коммунального хозяйства.

Мазмұны

1.	Қолдану аймағы	3
2.	Нормативтік сілтемелер	3
3.	Анықтамалар және терминдер	4
4.	Негізгі нормативтік ережелер	4
4.1	Жалпы ережелер	4
4.2	Негізгі көрсеткіштер	5
4.3	Қатты тұрмыстық қалдықтар түзілуінің бағдарлық нормалары	6
4.4	Учаскелерді таңдап алу	6
4.5	Қалдықтардың массасы мен көлемін анықтау	7
4.6	Қатты тұрмыстық қалдықтардың түзілу нормасын есептеу әдістемесі	8
	Қосымша А. ҚТҚ жинақталу нормаларын анықтау үшін нысандар мен есептік бірліктер	12
	Қосымша Б. Тұрғын үйлер мен қоғамдық мақсаттағы нысандардың коммуналдық төлқұжаты (1-2 Формалар).	14
	Қосымша В. Қала және ауыл елді мекендерін тұрғындарының санына қарай бөлу	16
	Қосымша Г. ҚТҚ жинақталуының бағдарлық нормалары (1-4 Кестелер)	17
	Қосымша Д. ҚТҚ жинақталу ведомостері (1-3 Формалар)	20

ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ ЖИНАҚТАЛУ НОРМАЛАРЫН АНЫҚТАУ ӘДІСТЕМЕСІ МЕТОДИКА ОПРЕДЕЛЕНИЯ НОРМ НАКОПЛЕНИЯ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ

Енгізілген уақыты – 2011.05.01

1. Қолдану аймағы

1.1 Бұл Әдістеме тұрмыстық-коммуналдық шаруашылық басқармасының мемлекеттік органы, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық бақылау органы, қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік орган мен оның аймақтық органдары; қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды, жоюды, зарарсыздандыруды және өтелдеуді жоспарлайтын, басқаратын және жүзеге асыратын басқа ұйымдардың қолдануы үшін жасалған.

1.2 Бұл Әдістеме Қазақстан Республикасының территориясында қолдану үшін жоспарланған қатты тұрмыстық қалдықтардың (одан әрі – ҚТҚ) түзілу нормасына, есептеулер мен тарифтік саясатқа қатысты жалпы әдістемелік талаптарды тағайындайды.

1.3 Бұл Әдістеменің ережелері ҚТҚ түзілуінің бағдарлық нормаларын және елді мекендерде жинақталатын және шын мәнісінде шығарылатын (жойылатын) қалдықтардың мөлшерін анықтау үшін қолданылады.

1.4 Бұл Әдістеменің ережелері қызметі ҚТҚ жинау, шығару және өтелдеу жүйесін жоспарлау мен басқаруға байланысты жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалардың орындауы үшін міндетті.

2. Нормативтік сілтемелер

Бұл Әдістемені қолдану үшін төмендегі сілтемелік нормативтік құжаттар қажет:

- Қазақстан Республикасының экологиялық кодексі;
- Қазақстан Республикасының «Халықтың денсаулығы және денсаулықсақтау жүйесі туралы» Кодексі;
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1998 жылғы 2 қазанындағы №1118 «ҚР бюджеттен қаржыландырылатын ұйымдар бойынша электр қуатын, жылу, ыстық су мен салқын су және басқа коммуналдық қызметтерді тұтынудың нормативтері туралы» Қаулысы;
- МемСТ 12.0.230-2007 «Еңбекті қорғауды басқарудың жүйелері»;
- ҚР СНМЕ 2.04-01-2001. «Құрылыстық климатология»;
- ҚР СН 1.04-15-2002. «Қатты тұрмыстық қалдықтарға арналған полигондар»;

-Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 28.07.2010 ж. №555 санитарлық ережелерді бекіту туралы «Коммуналдық мақсаттағы нысандарға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» Бұйрығы.

ЕСКЕРТУ. Бұл Әдістемені қолданған кезде сілтеме жасалған стандарттар мен классификаторлардың жұмыс жасау мерзімін жылма-жыл басылатын ақпараттық тізім және ағымдағы жылы жарияланған ай сайын басылып шығатын ақпараттық бюллетеньдер мен тізімдер бойынша тексерген жөн. Егер сілтемелік құжат алмастырылған (өзгерген) болса, онда бұл Әдістемені қолданған кезде алмастырылған (өзгерген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат өзгермеген болса, онда құжатты сілтеме берілген ережеге қатысы жоқ бөлігінде қолданады.

Сонымен қатар, бұл стандартта ЕАСС Мемлекетаралық стандартының (Стандарттау мен сертификаттау бойынша Евразиялық орталық) МемСТ 12.0.230-2007 (ILO-OSH 2001) талаптары ескерілген.

3. Анықтамалар және терминдер

Бұл Әдістемені қолданылған терминдер ҚР Экологиялық кодексіне және МемСТ 30772-2001 «Ресурстарды сақтау. Қалдықтармен жұмыс жасау. Терминдер мен анықтамалар» сәйкес келеді.

4. Негізгі нормативтік ережелер

4.1 Жалпы ережелер

4.1.1 ҚТҚ жинақталу нормалары әрбір қала (елді мекен) немесе аймақтық құрылымдар үшін тағайындалады. Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу көлемін есептеудің негізі ретінде тұрғын үйлер қоры және бөлек тұрған қоғамдық мақсаттағы нысандар, сауда, мәдени-тұрмыстық және коммуналдық мекемелер бойынша жинақталу нормаларын алу керек. ҚТҚ жинақталу нормалары биліктің жергілікті атқару органдарының шешімі негізінде жекелеген аймақтық бірліктер үшін (облыс, қала, аудан, ауылдық елді мекен) тағайындалады және қабылданады. ҚТҚ-ға жатқызылған қалдықтардың тізімі санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің мемлекеттік органдарымен келісіледі.

Ескерту: Бекітілген нормалар болмаған жағдайда ҚТҚ түзілуінің бағдарлық нормаларын басшылыққа алу керек.

4.1.2 Қатты тұрмыстық қалдықтарға тұрғындар тіршілігінің нәтижесінде тұрмыстық жағдайда қолданыста түзілетін қалдықтарды (соның ішінде бөлмелердің ағымдағы жөндеуінің, жергілікті жылыту жүйесінің қалдықтары); білім беру, мәдени-ағарту, ғылыми-зерттеу, әкімшілік-басқару, сауда, әлеуметтік-тұрмыстық қызметінің қалдықтарын, медициналық мекемелердің,

көлік кәсіпорындарының ҚТҚ, үй маңындағы территориялардың сыпырындыларын жатқызады.

4.1.3 ҚТҚ жинақталу нормасына құрылыс қалдықтары; ірі көлемді қалдықтар; көшелердің, алаңдардың, саябақтардың, скверлердің қатты жамылғыларының сыпырындылары мен жасыл желектерді кесу (отау) кезіндегі қалдықтар; елді мекендердің маусымдық санитарлық тазарту қалдықтары; малды бағу мен жеке қосалқы шаруашылықтың қалдықтары кірмейді. Аталған қалдықтар тапсырыстар бойынша шығарылады немесе анықталатын ҚТҚ жинақталу нормасына қосымша кіргізіледі.

4.1.4 ҚТҚ жинақталу нормасына медициналық қалдықтар; биологиялық қалдықтар; уытты қалдықтар (мысалы, ғылыми-зерттеу ұйымдарының, жоғары оқу орындарының және т.б. химиялық және физикалық-техникалық зертханаларында түзілетін), оргтехника және т.б. кіргізілмейді. Аталған қалдықтарға бөлек түзілу нормалары және арнайы жинау мен зарарсыздандыру ережелері жасалады.

4.1.5 ҚТҚ жинақталу нормаларын зерттеулерді жүйелі түрде, кемінде 5 жылда 1 рет, жүргізіп отыру қажет. Бұл кезде зерттеулер жүргізілетін жылы маусымдық (тоқсан бойынша) жинақталу нормалары мен ҚТҚ морфологиялық құрамын зерттеу қажет.

4.1.6 Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормаларын анықтау немесе дәлдеу жұмыстырын ҚР заңнамасына сәйкес нормативтерді анықтауға байланысты жұмыстарды атқаруға тағайындалған құқығы бар жобалау және ғылыми-зерттеу ұйымдары (одан әрі - Ұйымдар) өкілетті аумақтық басқару органының бекіткен арнайы комиссияның тапсырысы бойынша жүргізеді.

4.1.7 ҚТҚ жинақталуының нормасын анықтауға байланысты жұмыстарды атқаратын ұйым қызметін бастамас бұрын еңбекті қорғау саласындағы саясатын және еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі (ЕҚСС), санитарлық нормалар мен ережелер талаптарын сақтай отырып, өндірістік бақылау жоспарын жазбаша түрде беруі керек. Жасалған өндірістік бақылаудың жоспары санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің мемлекеттік органдарымен келісіледі және оны ұйымның жетекшісі бекітеді.

4.1.8 Орындаушыларды нысандағы жұмысқа жіберер алдындағы жауапты жетекшінің міндеттері:

- жұмыс орнында қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария бойынша атқарушылармен алдын ала әңгіме жүргізу;
- маусымға және жұмыс жағдайына сәйкес жұмысшыларды арнайы киіммен, аяқ-киіммен және қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету.

4.1.9 Жұмысшылардың міндеттері:

- жұмыстарды атқарған кезде қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау;
- нақты орындалатын жұмыстың түріне байланысты қарастырылған арнайы киімді, аяқ-киім мен қорғаныс құралдарын қолдану.

4.2 Негізгі көрсеткіштер

4.2.1 Қалдықтардың жинақталу нормасын анықтау кезіндегі негізгі көрсеткіштерге масса, көлем, орташа тығыздық пен тәуліктік және маусымдық біркелкі емес жинақталу коэффициенті жатады.

4.2.2 Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормасы берілген елді мекендегі тұрғын үйлер және қоғамдық мақсаттағы мекемелер мен кәсіпорындар (білім беру, денсаулықсақтау, әкімшілік органдар, қоғамдық тамақтану, сауда, мәдени-тұрмыстық мақсаттағы және т.б.) үшін бөлек тағайындалады.

4.2.3 Қалдықтардың жинақталу нормаларын уақыт бірлігіндегі (күн, жыл) масса (кг) немесе көлем (л, м³) бірліктерімен анықтайды:

- тұрғын үйлер бойынша – бір адамға есептегенде;
- әлеуметтік-тұрмыстық мақсаттағы нысандар бойынша (емханалар, қонақ үйлер, кинотеатрлар және т.б. – бір орынға есептегенде;
- сауда және қойма орындары бойынша – 1 м² сауда алаңына есептегенде және т.б. (Қосымша А).

4.2.4 Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормалары ғимарат құрылысының түріне және жабдықталу деңгейіне (жылыту жүйесі, газификация, су құбыры, канализация және қоқыс құбыры) байланысты тағайындалады.

4.2.5 Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормаларын анықтау жабдықталу деңгейі әр түрлі ғимараттар үшін бөлек жүргізіледі. Табиғи өлшеулер жүргізу үшін арендаторлары жоқ екі типті тұрғын үйлер алынады:

- су құбыры, канализациясы, газы бар, орталықтан жылытылатын, қоқыс құбырымен жабдықталған ғимараттар;
- пешпен жылытылатын, су құбыры мен канализациясы жоқ жабдықталмаған ғимараттар.

4.2.6 Өлшеулер жүргізудің алдында таңдап алынған нысандарға коммуналдық құжаттар жасалады, оларда берілген тұрғын үйдегі тұрғындардың саны, орындардың саны (қоғамдық мақсаттағы нысандар үшін), ғимараттың жабдықталу дәрежесі, аула территориясының ауданы, оның ішінде қатты жамылғысы бар және көгалдандырылған аудандар келтіріледі (1-2 формалар, Қосымша Б).

4.2.7 Ірі көлемді тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормасын анықтау мамандандырылған жинау жүйесі болмаған кезде жүргізіледі. Ірі көлемді қалдықтарға стандартты қоқыс контейнерлеріне (0,75 м³ және 1,1 м³) симайтын тұрмыстық қалдықтар жатады. Ірі көлемді тұрмыстық қалдықтарға жататындар: тұрмыстық техника (тоңазытқыш камералар, кір жуғыш машиналар және т.б.), жиһаздар (дивандар, шкафтар және т.б.), пәтерлерді ағымдағы жөндеуден түзілген қалдықтар (есіктер, рамалар, ванналар, унитаздар және т.б.), жеке қолданыстағы спорт құралдары (велосипедтер, велотренажерлер және т.б.), балалардың арбалары және басқалар.

4.3 Қатты тұрмыстық қалдықтар түзілуінің бағдарлық нормалары

4.3.1 ҚТҚ түзілуінің бағдарлық нормаларын елді мекеннің санитарлық тазалау жүйесін жоспарлаған кезде қолдануға болады. ҚТҚ жинақталу нормативі ретінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілетін нормативтерді қолдануға болады.

4.3.2 Қатты тұрмыстық қалдықтардың бағдарлық жинақталу нормалары елді мекеннің климаттық ауданына қарай «ҚР СНМЕ 2.04-01-2001. Құрылыстық климатология» сәйкесінше тағайындалады.

4.3.3 Климаттық және жергілікті жағдайлар - жылыту мерзімінің әр түрлі ұзақтығы (оңтүстік аймақтарда 165 күннен орта және солтүстік аймақтарда 244 күнге дейін), аулалар мен тротуарларды сыпыру мерзімі, көгалдандыру жинақталу нормасына әсер етеді. Жергілікті жағдайларға байланысты аула территориясы мен тротуарлардың жиналатын ауданы 2-5 м²/адам, ал жасыл көгалдардың ауданы – шамамен 4-12 м²/адам деп қабылданады.

4.3.4 Қазақстанның IV климаттық аудандарының қалалары үшін жинақталу нормасын тұрғындардың көкөністер мен жеміс-жидектерді қабылдауының өсуіне, үй маңындағы территорияның көгалдануына байланысты жылына 10% -ға арттырады.

4.3.5 Қазақстанның II климаттық аудандарының қалалары үшін жергілікті жылытылатын барлық ғимараттарда тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормасы ағаш отынды пайдаланғанда 5%-ға, тас көмірді пайдаланғанда 10%-ға арттырылады.

4.3.6 Ірі көлемді қалдықтар түзілуінің бағдарлық нормативін тұрғын үйлер қоры үшін ҚТҚ түзілуі жалпы көлемінің 5%-ы шамасында қабылдау керек.

4.3.7 Көшелердің, алаңдардың, саябақтардың, скверлердің қатты жамылғылары сыпырындыларының бағдарлық нормативін 1 м² жамылғы ауданына шағып есептегенде жылына 0,01 м³ деп алу керек.

4.3.8 Қатты тұрмыстық қалдықтардың бағдарлық жинақталу нормалары қаланың санатына қарай тағайындалады (Қосымша В).

4.3.9 Тұрғын үйлердегі ҚТҚ бөлектеп жинауды ұйымдастырған кезде ҚТҚ жинақталуының бағдарлық нормасын тағам қалдықтары немесе екіншілік шикізатты іріктеп алмайтын жабдықталған тұрғын үйлердегі қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормасынан жылына 1 адамға кем алу керек: тағам қалдықтарын бөлек жинағанда 25%-ға; екіншілік шикізатты бөлек жинағанда 20%-ға.

4.3.10 Қоғамдық мақсаттағы мекемелер мен кәсіпорындардың жинақталу нормалары тұрғын үй жинақталу нормаларының төмендегідей бөлігін құрайды:

ірі қалаларда - 30%;

аса ірі қалаларда - 40%;

миллиондаған тұрғыны бар және елордалық қалаларда - 50%;

4.3.11 Есепті мерзімдегі тұрғындардың санын демографиялық болжамды және халықтың табиғи және механикалық өсімі мен көшіп-қонуын ескере

отырып, елді мекеннің даму болашағы туралы мәліметтер негізінде анықтау қажет.

4.3.12 Г Қосымшада ҚТҚ жинақталуының болжамдық нормалары келтірілген, оларды берілген тұрғын елді мекенде немесе территориялық құрылымда (қала немесе ауылдық елді мекен, облыс немесе аудан) қатты тұрмыстық қалдықтардың бекітілген түзілу нормалары болмағанда елді мекенді санитарлық тазартудың ірілендірілген есептеулері және жоспарлау үшін қолданады.

4.4 Учаскелерді тандап алу

4.4.1 Тұрғындардан түзілетін қалдықтардың нақты жинақталуын анықтау үшін тұрғындарының саны төмендегідей болатын учаскелер бөлініп алынады:

- халқының саны 300 мыңға дейінгі қалаларда жабдықталудың әрбір түріне байланысты тұрғындардың жалпы санының 2%-ын қамтитын учаскелер алынады;

- тұрғындарының саны 300-500 мың адам болатын қалаларда - 1%;

- тұрғындарының саны 500 мыңнан астам адам болатын қалаларда – 0,5% (оның ішінде жабдықталмаған сектор бойынша кемінде 500 адам).

4.4.2 Мәдени-тұрмыстық нысандар бойынша берілген қалаға барынша тән кемінде 2 нысандар алынады.

Ескерту: нысандардың түрі мен саны өкіметтің жергілікті атқару органдарының шешімімен анықталады.

4.4.3 Қалдықтарды жинау және мөлшерін өлшеу кезінде әр түрлі мақсаттағы нысандардың қалдықтарының араласпауын қадағалау қажет.

4.4.4 Қалдықтардың жинақталуын анықтаған кезде сиымдылығы бірдей стандартты контейнерлерді қолдану ұсынылады (сиымдылығы 0,75 м³ К-0,75 металл контейнерлері немесе сиымдылығы 1,1 м³ евроконтейнерлер). Түзілген қалдықтарды мүмкіндігінше толық ескеру және жинақталудың біркелкі емес коэффициентін анықтау мақсатында қосымша контейнерлер орнату қарастырылады (тандап алынған учаскелерді зерттеу барысында нақтыланады). Өлшеулерді бастағанға дейін барлық контейнерлер толық тазалануы тиіс.

4.4.5 Жинақталу нормалары жылдың маусымдары бойынша анықталады. Өлшеулер 7 күн бойы (үзіліссіз) қоқысты шығарудың алдында шығару ырғақтылығына байланыссыз тәуліктің бір уақытында жүргізіледі. Жинақталу нормаларын анықтаған кезде қызмет жасайтын адамдардың контейнерлердегі қалдықтарды нығыздауын болдырмау керек.

4.4.6 Жинақталу нормаларын анықтаудың оптимал мерзімдері: қыста - желтоқсан-қаңтар; көктемде - сәуір-мамыр; жазда - маусым-шілде; көктемде - қыркүйек-қазан.

4.4.7 Әрбір нысан бойынша өлшеу нәтижелері арнайы құжатқа толтырылады (Қосымша Д).

4.4.8 Ірі көлемді қалдықтардың жинақталуын анықтаған кезде көлемі кемінде 8-12 м³ болатын контейнерлер мен бункерлерді қолдану ұсынылады.

Жинақтағыш-бункерлер қатты жамылғысы бар жеке алаңдарда жүретін жолға жақын орналастырылады. Өлшеулер жүргізудің алдында барлық контейнерлер толық тазалануы тиіс.

4.4.9 Ірі көлемді қалдықтардың (одан әрі - ІКҚ) жинақталуын өлшеу 4 апта бойы жүргізіледі (үзіліссіз). ІКҚ шығарылу ырғақтығы – контейнердің толуына байланысты, бірақ кемінде 7 күнде 1 рет.

4.5 Қалдықтардың массасы мен көлемін анықтау

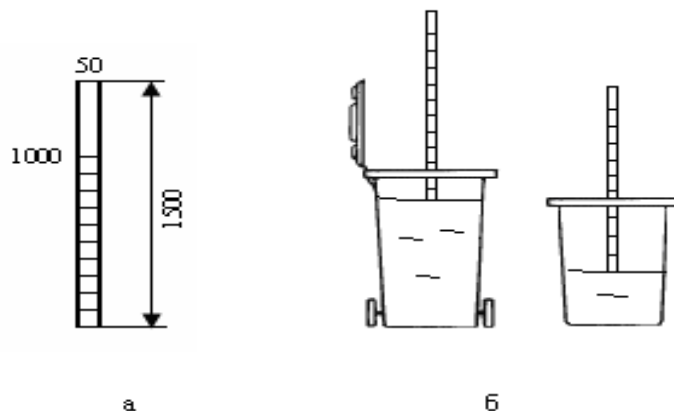
4.5.1 Жинақталатын ҚТҚ массасы мен көлемін анықтау қолданылатын нұсқалардың біреуі бойынша былайша жүргізіледі.

4.5.1.1 1 әдіс құрылыс салу қалыптасқан қалалар мен қалалардың аудандарында, көп қабатты тұрғын үйлерде, жабдықталмаған тұрғын үйлерде, әкімшілік ғимараттарда, білім беру, мәдени-тұрмыстық мақсаттағы нысандарда ҚТҚ жинақталу нормаларын анықтауға арналған.

4.5.1.1.1 Зерттеулер үшін сиымдылығы $0,75 \text{ м}^3$ стандартты металл контейнерлерін немесе сиымдылығы $1,1 \text{ м}^3$ контейнерлерді (евростандарт) қолдану ұсынылады. ҚТҚ өлшеу үшін өлшеу шегі 10 кг-ға дейінгі А-10 автомобиль таразысын және ДПУ-0,5/2 маркалы 500 кг-дық динамометрді қолдану ұсынылады.

4.5.1.1.2 Контейнерді машинаға орналастырудың алдында контейнердегі қалдықтарды тегістеп, өлшегіш сызғыштың көмегімен қалдықтардың көлемі анықталады (сурет 1а).

4.5.1.1.3 Өлшегіш сызғыш ағаштан жасалады, майлы бояумен боялады, көлем белгілерінің сызықтары бір жағына жазылады және бұл кезде сызғыштың нөлі контейнердің жоғарғы жағына сәйкес келуі керек. Өлшегіш сызғыштың схемасы 1б суретте көрсетілген.

- а) Өлшегіш сызғыштың схемасы
б) Контейнердегі қатты тұрмыстық қалдықтардың көлемін анықтау үшін өлшеудің схемасы.

Сурет 1 - Стандартты металл контейнерлері

4.5.1.1.4 Жинақталатын қалдықтардың массасы толған контейнерлерді динамометрдің көмегімен өлшеу арқылы және одан бос контейнердің массасын шегеру арқылы анықталады.

4.5.1.1.5 Бір тұрғын үйдегі барлық сегіз контейнерлер толғанда (қоқыстасушының сиымдылығы) қалдықтардың массасын автомобиль таразысының көмегімен толған және бос машинаны өлшеу арқылы анықтауға болады.

4.5.2 2 әдіс елордалық аймақтар мен аса ірі қалалардың жекелеген аудандарындағы – толық және жоғары деңгейде жабдықталған тұрғын аудандарда, заманауи ірі сауда-ойын-сауық орталықтарында, ірі медициналық орталықтарда, саябақ кешендерінде, әуежайларда және т.б. ҚТҚ жинақталуының нормасын анықтауға арналған

4.5.2.1 Бұл әдіс қалалық коммуналдық шаруашылықта EN 840-1 еуропалық стандарттарына сәйкес келетін контейнерлер мен қоқысжинағыш машиналарды қолдануға есептелген.

4.5.2.2 EN 840-1 стандартының контейнерлерінің қақпағы мен қабырғасы жеке маркировкамен белгіленген, контейнерді идентификациялау және өлшеу үшін RFID есептегіш қондырғысымен және арнайы жапқыш механизмдермен жабдықталған.

4.5.2.3 Ультрадыбыстық датчиктермен және ақпаратты қашықтыққа беру жүйесімен жабдықталған әрбір контейнер GPS-жүйесі арқылы контейнердің толу дәрежесі туралы (үш толу деңгейі) және барлық қажетті параметрлер туралы белгі беріп отырады, олар коммуналдық қызметтің мәліметтер базасына автоматты түрде тіркеліп отырады.

4.5.2.4 EN 840-1 стандартының қоқысжинағыш машиналары контейнердегі қоқысты өлшейтін жүйемен жабдықталған. Мәліметтер автоматты режимде борттағы компьютерге жазылады, бұл қоқыс контейнерлерін идентификациялауға және жеке жинақталған қалдықтардың көлемдері туралы мәліметтерді растауға мүмкіндік береді.

4.5.3 Жинақталатын ірі көлемді қалдықтардың массасы (одан әрі - ІКҚ) толған контейнерлерді автомобиль таразысының көмегімен өлшеу арқылы және одан бос контейнердің массасын шегеріп анықталады. ІКҚ көлемін өлшеу арқылы анықтайды.

4.5.4 Өлшеулер бойынша біріншілік материалдарды өндегеннен кейін нысандардың әрбір біртекті топтары үшін алынған мәліметтер (масса, көлем) аптаның күндері бойынша қосып, жинақталудың айлық (маусымдық) жинақтаушы ведомосіне толтырылады (Қосымша Д).

4.5.5 Ірі сауда кәсіпорындары мен басқа ұйымдардағы қалдықтардың жекелеген құрамдас бөліктерін бөлек жинаған кезде (престелген макулатура, шыны заттары, полимерлік қалталар және т.б.) олардың саны көрсетіледі (Қосымша Д).

4.6 Қатты тұрмыстық қалдықтардың түзілу нормасын есептеу

әдістемесі

4.6.1 Нысандағы ҚТҚ түзілуінің тәуліктік көлемін анықтауды ($V_{\text{тәул}}, \text{м}^3$) мына формула бойынша жүргізеді:

(1)

мұндағы h - қалдықтардың биіктігі; S - м^2 ; n - нысаннан тәулік контейнерлердің саны. $V_{\text{сут}} = \sum_{i=1}^n h * S * n$ - контейнерлерде жиналған контейнер табанының ауданы, бойы шағарылатын

4.6.2 ҚТҚ түзілуінің маусымдық көлемін анықтау ($V^{\text{м}}, \text{м}^3$). Нысандағы түзілген қатты тұрмыстық қалдықтардың бақыланған маусым бойынша көлемін анықтау мына формуламен жүргізіледі:

$$V^c = \sum_1^n V_{ci} * n \quad (2)$$

мұндағы V_{mi} - белгілі бір маусымдағы бір тәулікте нысанда түзілген ҚТҚ көлемі; n - маусым кезіндегі бақыланған күндердің саны.

4.6.3 Нысандағы түзілген ҚТҚ тәуліктік массасын анықтау ($m_{\text{тәул}}, \text{кг}$) мына формуламен жүргізіледі:

$$m_{\text{тәул}} = \sum (m_{\text{т}} - m_{\text{б}}) * n \quad (3)$$

мұндағы $m_{\text{т}}$ - қалдықтармен толған контейнердің массасы, кг; $m_{\text{б}}$ - бос контейнердің массасы, кг; n - тәулік бойы нысаннан шығарылатын контейнерлердің саны.

4.6.4 Маусым бойынша нысандағы түзілген ҚТҚ массасын анықтау мына формуламен жүргізіледі:

$$m^{\text{м}} = \sum (m_{\text{mi}}) * n \quad (4)$$

мұндағы m_{mi} - белгілі бір маусым кезінде нысанда бір тәулікте түзілген ҚТҚ массасы; n - маусым бойынша бақыланған тәуліктердің саны.

4.6.5 Нысандағы ҚТҚ түзілуінің есептік бірлікке шаққандағы тәуліктік орташа маусымдық нормативін анықтау мына формуламен жүргізіледі:

Көлем бойынша ($V_{\text{тм}}, \text{м}^3$):

$$V_{\text{тм}} = V^{\text{м}} / (N * A) \quad (5)$$

Масса бойынша ($m_{\text{тм}}, \text{кг}$):

$$m_{\text{тм}} = m^{\text{с}} / (N * A) \quad (6)$$

мұндағы N - есептік бірліктердің саны; A - түзілу нормативін анықтау ұзақтығы (7 тәулік).

4.6.6 Нысандағы ҚТҚ түзілуінің есептік бірлікке шаққандағы тәуліктік орташа жылдық нормативін анықтау мына формуламен жүргізіледі:

Көлем бойынша ($V_{\text{ТОЖ}}$, м^3):

$$V_{\text{ТОЖ}} = (V_{\text{ОМ}}^{\text{к}} + V_{\text{ОМ}}^{\text{к}} + V_{\text{ОМ}}^{\text{ж}} + V_{\text{ОМ}}^{\text{ж}})/n \quad (7)$$

Масса бойынша ($m_{\text{ТОЖ}}$, кг):

$$m_{\text{ТОЖ}} = (m_{\text{ОМ}}^{\text{к}} + m_{\text{ОМ}}^{\text{к}} + m_{\text{ОМ}}^{\text{ж}} + m_{\text{ОМ}}^{\text{ж}})/n \quad (8)$$

мұндағы жоғарғы индекстер «к», «к», «ж», «ж» сәйкесінше қыс, көктем, жаз, күз айларындағы қалдықтардың есептік бірлікке шаққандағы тәуліктік орташа маусымдық нормативін көрсетеді; n – қалдықтар түзілген маусымдардың саны.

4.6.7 Нысандағы есептік бірлікке шаққандағы ҚТҚ түзілуінің жылдық нормативін анықтау мына формула арқылы жүргізіледі:

Көлем бойынша ($V_{\text{ж}}$, м^3)

$$V_{\text{ж}} = V_{\text{ТОЖ}} \times n_{\text{к}} \quad (9)$$

Масса бойынша ($m_{\text{ж}}$, кг):

$$m_{\text{ж}} = m_{\text{ТОЖ}} \times n_{\text{к}} \quad (10)$$

мұндағы $n_{\text{к}}$ - жылдағы күндердің саны.

4.6.8 ҚТҚ орташа тығыздығын анықтауды ($\gamma_{\text{орт}}$, $\text{кг}/\text{м}^3$) мына формуламен жүргізеді:

$$\gamma_{\text{орт}} = m/V \quad (11)$$

мұндағы m және V - сәйкесінше массасы және көлемі бойынша есептік бірлікке шаққандағы қалдықтар түзілуінің жылдық немесе орташа маусымдық нормативтері.

4.6.9 ҚТҚ түзілуінің маусымдық біркелкі еместік коэффициентін анықтауды ($k_{\text{б}}$) мына формула арқылы жүргізеді:

Көлем бойынша:

$$k_{\text{б}} = V_{\text{ОМ}}/V_{\text{ж}} \quad (12)$$

Масса бойынша:

$$k_{\text{б}} = m_{\text{ОМ}}/m_{\text{ж}} \quad (13)$$

4.6.10 ҚТҚ түзілуінің тәуліктік маусымдық біркелкі еместік коэффициентін анықтауды мына формуламен жүргізеді:

Көлем бойынша:

$$K_{\text{мб}} = V_{\text{тәул}}^{\text{max}} / V_{\text{ом}} \quad (14)$$

мұндағы $V_{\text{тәул}}^{\text{max}}$ - маусым бойынша нысандағы қалдықтардың максимал тәуліктік түзілу көлемі, м³.

Масса бойынша:

$$K_{\text{мб}} = m_{\text{тәул}}^{\text{max}} / m_{\text{ом}} \quad (15)$$

мұндағы $m_{\text{тәул}}^{\text{max}}$ - маусым бойынша нысандағы қалдықтардың максимал тәуліктік түзілу массасы, кг.

4.6.11. Елді мекен территориясында бір адамға шағып есептегенде ҚТҚ түзілуінің жалпы орташа нормативін анықтау мына формуламен жүргізіледі:

$$V_{\text{жалпы}} = (V_{\text{ж}} + V_{\text{T}} + V_{\text{ікк}} + V_{\text{еак}} + V_{\text{акк}}) \cdot N \quad (16)$$

мұндағы $V_{\text{ж}}$ – тұрғын үй қорындағы ҚТҚ қосынды жылдық түзілімі, м³;

V_{T} - адамның тіршілігін қамтамасыз ететін барлық нысандардағы ҚТҚ қосынды жылдық түзілімі, м³;

$V_{\text{ікк}}$ - ірі көлемді тұрмыстық қалдықтардың қосынды жылдық түзілімі, м³;

$V_{\text{еак}}$ - есепке алынбаған қалдықтар, тұрғын үй қоры және адамның тіршілігін қамтамасыз ететін нысандардағы түзілетін ҚТҚ жалпы санының 5%-ына дейін қабылдау ұсынылады, м³;

$V_{\text{акк}}$ - аудандық қызмет көрсетудің қалдықтары, тұрғын үй қоры және адамның тіршілігін қамтамасыз ететін нысандардағы түзілетін ҚТҚ жалпы санының 5%-ына дейін қабылдау ұсынылады, м³;

N - нақты елді мекендегі тұрғындар саны.

Қосымша А
(міндетті түрде)
Форма 1

Кесте А.1 – ҚТҚ жинақталу нормаларын анықтау үшін нысандар мен есептік бірліктер

№	Нысанның аталуы	Есептеу бірлігі
1	2	3
1	Жабдықталған және жабдықталмаған тұрғын үйлер	1 тұрғын
2	Жатақханалар, интернаттар, балалар үйлері, қарттар үйлері және т.б.	1 орын
3	Қонақ үйлер, санаторийлер, демалыс үйлері	1 орын
4	Балабақшалар, яслилер	1 орын
5	Мекемелер, ұйымдар, офистер, кеңселер, жинақ банкілері, байланыс бөлімшелері	1 қызметкер
6	Емханалар	1 қабылдау
7	Ауруханалар, санаторийлер, басқа емдеу-профилактикалық мекемелер	1 керует-орын
8	Мектептер, орта оқу орындары, ЖОО	1 оқушы
9	Мейрамханалар, кафе, қоғамдық тамақтандыру мекемелері	1 тағам
10	Театрлар, кинотеатрлар, концерт залдары, түнгі клубтар, казино, ойын автоматтарының залдары	1 орын
11	Мұражайлар, көрмелер	1 м ² жалпы аудан
12	Стадиондар, спорт алаңдары	1 орын жоба бойынша
13	Спорт, би және ойын залдары	1 м ² жалпы аудан
14	Азық-түлік дүкендері Машинадан сауда жасау	1 м ² сауда алаңы 1 м ² сауда орны
15	Өнеркәсіп тауарлары дүкендері, супермаркеттер	1 м ² сауда алаңы
16	Базарлар, сауда павильондары, дүңгіршіктер, жайма орындар	1 м ² сауда алаңы
17	Көтерме базалар, азық-түлік тауарларының қоймалары	1 м ² жалпы аудан
18	Көтерме базалар, өнеркәсіп тауарларының қоймалары	1 м ² жалпы аудан
19	Тұрмыстық үйлер: халыққа қызмет көрсету	1 м ² жалпы аудан

А.1 кестенің жалғасы

1	2	3
20	Вокзалдар, автовокзалдар, әуежайлар	1 м ² жалпы ауданы
21	Жағажайлар	1 м ² жалпы ауданы
22	Дәріханалар	1 м ² сауда алаңы
23	Автотұрақтар, автожуғыштар, АҚС, гараждар	1 машина-орын
24	Автошеберханалар	1 жұмысшы
25	Гараж кооперативтері	1 гаражға
26	Шаштараздар, косметикалық салондар	1 жұмыс орны
27	Кір жуатын орындар, химиялық тазалау, тұрмыстық техниканы жөндеу, тігін ательесі	1 м ² жалпы ауданы
28	Зергерлік, аяқ-киім, сағат жөндейтін шеберханалар	1 м ² жалпы ауданы
29	Майда жөндеу және қызмет көрсету (кілттер жасау және т.б.)	1 жұмыс орны
30	Моншалар, сауналар	1 кв.м жалпы алаңы
31	Заңгерлік, қала аумағында жалпыхалықтық шаралар ұйымдастырушылар	1000 қатысушылар
32	Бау-бақша кооперативтері	1 учаске
33	Қала аумағындағы жолдар мен көшелердің жағдайын қарастыратын ұйымдар	1 м ² шаққанда сыпырынды саны
34	Аумағында коммерциялық қызмет атқарылмайтын саябақтар мен скверлерді қарайтын ұйымдар	1 м ²
35	Қабірлерді қарайтын ұйымдар	1 га

Қосымша Б
(міндетті түрде)

Форма 1

Тұрғын үйдің коммуналдық төлқұжаты

Қала _____

1. Мекен-жайы _____

2. Қабаты _____

3. Тұрғын үйдің нөмірі _____

4. Тұрғындардың саны, адам _____

5. Жабдықталу деңгейі:

а) су құбыры, канализация, газдың бар-жоғы _____

б) жылыту түрі (орталықтан, пешпен, жергілікті) _____

в) отын түрі – көмір (тас, қоңыр), ағаш, газ _____

г) қоқыс құбырының бар-жоғы _____

д) аула территориясының аумағы, м² _____

соның ішінде:

көгалдандырылған _____

қатты жамылғысы бар _____

соның ішінде тротуарлар _____

6. Контейнерлердің типі, олардың саны мен сыйымдылығы _____

7. Қоқыстарды шығару ырғақтылығы _____

8. Екіншілік шикізаттарды бөлек жинау жүргізіле ме (қандай және қанша) _____

Қолдары:

Форма 2
(міндетті түрде)

Қоғамдық мақсаттағы нысандардың коммуналдық төлқұжаты

Қала _____

1. Нысанның аталуы _____

2. Мекен-жайы _____

3. Жапсырып салынған немесе жеке тұрған (соңғысының қабаттылығын көрсету керек) _____

4. Тәулігіне өткізу қабілеті:

ойын-сауық кәсіпорындары үшін (орын саны) _____

қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары үшін (тағам саны) _____

6. Қызмет көрсетушілердің саны, адам _____

7. Бөлмелердің жалпы ауданы, м² _____

Соның ішінде:

сауда жасайтын _____

қойма және көмекші _____

8. Аула территориясының ауданы, м² _____

Соның ішінде:

көгалдандырылған

қатты жамылғысы бар _____

9. Контейнерлердің типі, олардың саны мен сиымдылығы _____

10. Қалдықтарды шығарудың ырғақтылығы _____

11. Тамақ қалдықтары мен екіншілік шикізаттар бөлек жинау жүргізіле ме (қандай және қанша)

Қолдары:

Қосымша В
(ақпараттық)

Кесте В.1 - Қала және ауыл елді мекендерін тұрғындарының санына қарай бөлу

Елді мекендер (қала санатындағы)	Тұрғындар, мың адам	
	қалалар	ауылдық елді мекендер
Миллионер қалалар ¹	≥ 1000	-
Аса ірі	« 500-ден 1000 дейін	-
Ірі	« 250-ден 500 дейін	« 5-тен 12 дейін
Үлкен	« 100-ден 250 дейін	« 3-тен 5 дейін
Орташа	« 50-ден 100 дейін	« 1-ден 3 дейін
Кішігірім ²	« 12-ден 50 дейін	≤ 1

Ескерту:

¹ - Қазақстан Республикасында елорда санатындағы қалалар - Астана және Алматы – орталықтан басқарылатын қалалар, бір де бір облысқа кірмейді;

² - кішігірім қалалардың тобына қалалық үлгідегі поселкелер кіреді

Қосымша Г
(ақпараттық)

Кесте Г.1 - 1 адамға есептегендегі тұрғын үйлерде түзілетін қатты тұрмыстық қалдықтар жинақталуының бағдарлық нормалары (ірілендірілген есептеулер мен жоспарлау үшін)

Тұрғын үйлердің жіктелуі	Қатты тұрмыстық қалдықтардың жинақталу нормасы												Орташа тығыздығы, кг/м ³
	орташа жылдық		орташа тәуліктік (жылына)		орташа тәуліктік (маусымдық)								
	кг	м ³	кг	м ³	қыс		көктем		жаз		күз		
					кг	м ³	кг	м ³	кг	м ³	кг	м ³	
Тамақ қалдықтары немесе екіншілік шикізат бөлек жиналатын жабдықталған тұрғын үйлер	220	1,19	0,63	0,00325	0,58	0,0032	0,65	0,0033	0,5	0,0026	0,78	0,0037	193
Тамақ қалдықтары немесе екіншілік шикізат бөлек жиналмайтын жабдықталған тұрғын үйлер	270	1,35	0,74	0,0037	0,68	0,0035	0,75	0,0038	0,63	0,0033	0,90	0,0042	200
Тамақ қалдықтары	700	2,0	1,92	0,0055	2,04	0,0049	2,11	0,0059	1,69	0,0044	1,84	0,0068	350

бөлек жиналмайтын жабдықталмаған тұрғын үйлер														
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Кесте Г.2 – Қоғамдық мақсаттағы жеке тұрған нысандардың ҚТҚ жинақталуының бағдарлық нормалары
(ірілендірілген есептеулер мен жоспарлау үшін)

Қалдықтарды түзетін нысан	Қалдықтардың түзілу уақытының қоры, тәулік	Қалдықтардың жинақталу нормасы				Орташа тығыздығы, кг/м ³
		орташа жылдық		орташа тәуліктік		
		кг	м ³	кг	м ³	
Ауруханалар (1 көйкеге)	365	230	0,7	0,63	0,0019	330
Емханалар (1 қабылдауға)	365	-	-	0,01	0,00004	250
Қонақ үйлер (1 орынға)	365	120	0,7	0,33	0,00192	170
Жатақханалар (1 орынға) жабдықталған қордағы	365	190	1,0	0,52	0,00274	190
Жатақханалар (1 орынға) жабдықталмаған қордағы	365	450	1,5	1,23	0,00411	300
Балабақшалар (1 орынға)	255*	70	0,24	0,27	0,00094	290
Мектептер (1 оқушыға)	305*	26	0,12	0,09	0,0004	220
Жоғары және орта арнаулы оқу орындары (1 оқушыға)	305*	26	0,12	0,09	0,0004	220
Театрлар, кинотеатрлар (1 орынға)		-	-	0,08	0,00055	150
Мекемелер (1 қызметкерге)	255*	-	-	0,14	0,0007	200
Мейрамханалар: 1 тағамға	365**					

Мейрамханалар: 1 тағамға Тағам қалдықтарын жинағанда	365**	-	-	0,03	0,00008	375
Асханалар: 1 тағамға	305*	-	-	0,03	0,0001	300
Асханалар: 1 тағамға Тағам қалдықтарын жинағанда	305*	-	-	0,01	0,000025	400
Азық-түлік дүкендері (1 м ² сауда алаңына)	365*	-	-	0,33	0,00127	260
Өнеркәсіп тауарларының дүкендері (1 м ² сауда алаңына)		-	-	0,06	0,0004	150
Тігін ательелері (1 қызметкерге)	305*	-	-	0,27	0,00068	400
Базарлар (1 м ² сауда алаңына)	353**	-	-	0,06	0,00012	500

Ескерту:

* - қалдықтардың түзілу уақытының қоры жыл бойындағы жұмыс күндерінің санымен анықталады, нысан меншіктілігінің түріне байланысты

** - қалдықтардың түзілу уақытының қоры жыл бойындағы санитарлық күндердің санымен анықталады, нысан меншіктілігінің түріне байланысты

Кесте Г.3 - Тұрғын үйлерде орналасқан арендаторлардан 1 адамға шаққандағы қалдықтардың жинақталу нормасының өсуі

Арендаторлар	Норманың өсуі, %	
	масса бойынша	көлем бойынша
Азық-түлік дүкендері	30	35
Өнеркәсіп тауарларының дүкендері	25	35
Тігін ательелері	15	20
Кинотеатрлар	15	30

Кесте Г.4 – Арендаторларды есепке алғандағы орташа жылдық ҚТҚ жинақталуының бағдарлық нормалары (100 мың адамнан астам тұрғындары бар қалалар үшін)

Көрсеткіш	Масса, кг/(адам·жыл)	Көлем, м ³ /(адам·жыл)
Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттар бойынша жалпы норма (балабақшалар, мектептер, ЖОО-ы, ООО-ы, асханалар, дүкендер, кинотеатрлар, спорт құрылыстары)	280	1,4
Барлық арендаторларды есепке алудың жалпы нормасы	300	1,5

Қосымша Д
(міндетті түрде)

Форма 1

Контейнерлердегі ҚТҚ массасы мен көлемін анықтайтын біріншілік
жазбалар үшін ведомость

Өлшеу лер жүргізі лген дата	Ап та кү нд ері	Нысанны ң атауы және мекен- жайы	Өлшеу бірліктер інің саны (адам, орын және т.б.)	Контейнер лердің нөмірі	Контей нердің толық сыымд ылығы, м ³	Конте йнерд і толт ыру нөмір і
1	2	3	4	5	6	7

Барлығы
Қолдары

Форма 2

(міндетті түрде)

Нысандардың топтары бойынша ҚТҚ жинақталуының жинақтаушы ведомосі
20__ жылдың _____ айы «__» ден «__» дейінгі аралықта

Жабдықталу түрі _____

Нысан	Апта күндері	Өлшене тін бірлік тер саны (адам, орын)	Жинақталуы				Орташа тығыздығ ы, кг/м ³	Барлық жиналған тағамдық қалдықтар (екіншілік шикізат)
			жалпы		өлшенетін 1 бірлікке			
			кг	м ³	кг	м ³		

	Дүйсенбі							
	Сейсенбі							
	Сәрсенбі							
	Бейсенбі							
	Жұма							
	Сенбі							
	Жексенбі							

Барлығы
Тәулік бойынша орташа
Қолдары

Содержание

1.	Область применения	21
2.	Нормативные ссылки	21
3.	Термины и определения	22
4.	Основные нормативные положения	22
4.1	Общие положения	22
4.2	Основные показатели	23
4.3	Ориентировочные нормы образования твердых бытовых отходов	24
4.4	Выбор участков	24
4.5	Определения массы и объема отходов	25
4.6	Методика расчета нормы образования твердых бытовых отходов	26
	Приложение А. Объекты и расчетные единицы для определения норм накопления ТБО	30
	Приложение Б. Коммунальные паспорта домовладения и объектов общественного назначения (Формы 1-2).	32
	Приложение В. Разделение городских и сельских поселений по численности населения.	34
	Приложение Г. Ориентировочные нормы накопления ТБО (Таблицы 1-4)	35
	Приложение Д. Ведомости накопления ТБО (Формы 1-3)	38

МЕТОДИКА ОПРЕДЕЛЕНИЯ НОРМ НАКОПЛЕНИЯ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ

Дата введения – 2011.05.01.

1. Область применения

1.1 Настоящая Методика предназначена для использования государственным органом управления жилищно-коммунального хозяйства, государственным органом санитарно-эпидемиологического надзора, государственным органом в области охраны окружающей среды и их территориальными органами; другими организациями по планированию, управлению и осуществлению сбора, удаления, обезвреживания и утилизации твердых бытовых отходов.

1.2 Настоящая Методика устанавливает общие методические требования к нормообразованию твердых бытовых отходов (далее - ТБО), расчетам и тарифной политике, планируемым к применению на территории Республики Казахстан.

1.3 Положения настоящей Методики применяют при установлении ориентировочной нормы образования ТБО и количества накапливающихся и фактически удаляемых отходов ТБО в населенных пунктах.

1.4 Положения настоящей Методики являются обязательными для соблюдения индивидуальными предпринимателями и юридическими лицами, деятельность которых связана с планированием и управлением системы сбора, вывоза и утилизации ТБО.

2. Нормативные ссылки

Для применения настоящей Методики необходимы следующие ссылочные нормативные документы:

- Экологический кодекс Республики Казахстан;
- Кодекс Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения»;
- Постановление Правительства Республики Казахстан от 2 ноября 1998 года №1118 «О нормативах потребления электроэнергии, тепла на отопление, горячей воды и холодной воды и других коммунальных услуг по организациям, финансируемым из средств бюджета»;
- ГОСТ 12.0.230-2007 «Системы управления охраны труда»;
- СНиП РК 2.04-01-2001. Строительная климатология»;
- СН РК 1.04-15-2002. «Полигоны для твердых бытовых отходов»;
- Приказ Министерства здравоохранения Республики Казахстан №555 от 28.07.2010 г. об утверждении санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам коммунального назначения».

ПРИМЕЧАНИЕ. При использовании настоящей Методики целесообразно проверить действие ссылочных стандартов и классификаторов по ежегодно издаваемому информационному перечню и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням и указателям, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ занесен (изменен), то при использовании настоящей Методики следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отнесен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

Кроме того, в настоящем Стандарте учтены требования Межгосударственного стандарта ЕАСС (Евразийский центр по стандартизации и сертификации) ГОСТ 12.0.230-2007 (ILO-OSH 2001).

3. Термины и определения

Термины, использованные в настоящей Методике, соответствуют Экологическому кодексу РК и ГОСТ 30772-2001 «Ресурсосбережение. Обращение с отходами. Термины и определения».

4. Основные нормативные положения

4.1 Общие положения

4.1.1 Нормы накопления ТБО устанавливаются для каждого города (населенного пункта) или территориального образования. В основу расчета объема накопления твердых бытовых отходов должны приниматься нормы накопления по жилому фонду и от отдельно стоящих объектов общественного назначения, торговых, культурно-бытовых и коммунальных учреждений.

Нормы накопления ТБО устанавливаются и принимаются для отдельных территориальных единиц (область, город, район, сельский населенный пункт) по решению местных исполнительных органов власти. Список отходов, отнесенных к ТБО, согласовывается с государственными органами санитарно-эпидемиологической службы.

Примечание: При отсутствии утвержденных норм следует руководствоваться ориентировочными нормами образования ТБО.

4.1.2 К твердым бытовым отходам относят твердые отходы потребления, образующиеся в бытовых условиях в результате жизнедеятельности населения (в том числе отходы от текущего ремонта помещений, местного отопления); образовательной, культурно-просветительской, научно-исследовательской, административно-управленческой, торговой, социально-бытовой деятельности, ТБО медицинских учреждений, транспортных предприятий, смет с придомовых территорий.

4.1.3 В норму накопления ТБО не включают строительные отходы; крупногабаритные отходы; уличный смет с твердых покрытий улиц, площадей, парков, скверов, отходы от обрезки (рубки) зеленых насаждений; отходы сезонной санитарной уборки населенных мест; отходы от содержания скота, обслуживания личного подсобного хозяйства. Перечисленные отходы вывозятся по заявкам или дополнительно включаются в определяемую норму накопления ТБО.

4.1.4 В норму накопления ТБО не включают медицинские отходы; биологические отходы; токсичные отходы (например, образуемые в химических и физико-технических лабораториях научно-исследовательских организаций, вузов и т.д.), оргтехника и др. На перечисленные отходы создаются отдельные нормы образования и специальные правила сбора и обезвреживания.

4.1.5 Исследования норм накопления ТБО должны выполняться регулярно, не реже чем 1 раз в 5 лет, при этом в исследуемый год необходимо выполнять сезонные (ежеквартальные) исследования норм накопления и морфологического состава ТБО.

4.1.6 Работа по определению или уточнению норм накопления твердых бытовых отходов проводится профильными проектными и научно-исследовательскими организациями (далее Организация), имеющими установленные в соответствии с законодательством РК права на проведение работ, связанных с определением нормы накопления ТБО, и по поручению специальной комиссии, создаваемой уполномоченным территориальным органом управления.

4.1.7 Организация, осуществляющая работы по определению норм накопления ТБО, до начала осуществления деятельности должна изложить политику в области охраны труда и план производственного контроля с соблюдением требований стандартов ССБТ, санитарных норм и правил в письменном виде. Разработанный план производственного контроля

согласовывается с государственными органами санитарно-эпидемиологической службы и утверждается руководителем организации.

4.1.8 Перед допуском исполнителей к работе на объекте ответственный руководитель работ обязан:

- провести первичный инструктаж исполнителей на рабочем месте по технике безопасности и производственной санитарии;
- обеспечить спецодеждой, обувью и средствами защиты, соответствующими сезону и условиям работы.

4.1.9 Работники должны:

- выполнять требования техники безопасности при выполнении работ;
- пользоваться спецодеждой, обувью и средствами защиты, предусмотренными для конкретного вида выполняемых работ.

4.2 Основные показатели

4.2.1 Основными показателями при определении норм накопления отходов являются: масса, объем, средняя плотность и коэффициенты суточной и сезонной неравномерности накопления.

4.2.2 Нормы накопления твердых бытовых отходов устанавливаются отдельно для жилых зданий и для учреждений и предприятий общественного назначения (образования, здравоохранения, административных органов, общественного питания, торговли, культурно-бытового назначения и др.) данного населенного пункта.

4.2.3 Нормы накопления отходов определяют в единицах массы (кг) или объема (л, м³) в единицу времени (день, год):

- по жилым домам - на одного человека;
- по объектам социально-бытового назначения (больницы, гостиницы, кинотеатры и т.д.) - на одно место;
- по торговым и складским помещениям - на 1 м² торговой площади и т.д. (Приложение А).

4.2.4 Нормы накопления твердых бытовых отходов устанавливаются в зависимости от типа застройки и уровня благоустройства зданий (система отопления, газификации, водопровода, канализации и мусоропровод).

4.2.5 Определение норм накопления твердых бытовых отходов производится отдельно для зданий с различным уровнем благоустройства. Для проведения натурных замеров выделяются жилые здания без арендаторов двух типов:

- благоустроенные дома, имеющие водопровод, канализацию, газоснабжение, центральное отопление, мусоропровод;
- неблагоустроенные дома с печным отоплением, не имеющие водопровода и канализации.

4.2.6 На выбранные объекты перед проведением замеров составляют коммунальные паспорта, в которых отражаются количество населения, проживающего в данном домовладении, количество мест (для объектов

общественного назначения), степень благоустройства зданий, площадь дворовых территорий, в том числе с твердым покрытием и занятая зелеными насаждениями (форма 1-2, Приложения Б).

4.2.7 Определение нормы накопления крупногабаритных бытовых отходов проводится при отсутствии системы специализированного сбора. К крупногабаритным относятся бытовые отходы, не вмещающиеся в стандартные мусорные контейнеры ($0,75 \text{ м}^3$ и $1,1 \text{ м}^3$). К крупногабаритным бытовым отходам относятся: бытовая техника (холодильные камеры, стиральные машины и др.), мебель (диваны, шкафы и др.), отходы от текущего ремонта квартир (двери, рамы, ванны, унитазы и др.), спортивный инвентарь индивидуального пользования (велосипеды, велотренажеры и др.), детские коляски и т.п.

4.3 Ориентировочные нормы образования ТБО

4.3.1 Ориентировочные нормы образования ТБО могут быть использованы при планировании системы санитарной очистки населенного пункта. В качестве нормы накопления ТБО могут быть использованы нормы, утверждаемые Постановлением Правительства Республики Казахстан.

4.3.2 Ориентировочные нормы накопления твердых бытовых отходов устанавливаются исходя из климатического района населенного пункта согласно «СНиП РК 2.04-01-2001. Строительная климатология».

4.3.3 Климатические и местные условия оказывают влияние на нормы накопления в связи с различной продолжительностью отопительного периода (от 165 дней в южной до 244 дней в средней и северной зоне), периода подметания дворов и тротуаров, озеленения. В зависимости от местных условий убираемая площадь дворовых территорий и тротуаров принимается равной $2-5 \text{ м}^2/\text{чел.}$, а площадь зеленых насаждений - около $4-12 \text{ м}^2/\text{чел.}$

4.3.4 Для городов IV климатического района Казахстана норму накопления в год повышается на 10% за счет увеличения потребления населением овощей и фруктов, степени озеленения придомовой территории.

4.3.5 Для городов II климатического района Казахстана во всех зданиях с местным отоплением норма накопления бытовых отходов повышается на 5% при использовании дров, на 10% при использовании каменного угля.

4.3.6 Ориентировочный норматив образования крупногабаритных отходов КГО для жилищного фонда следует принять в размере 5% от общего объема образования ТБО.

4.3.7 Ориентировочный норматив смета с твердых покрытий улиц, площадей, парков, скверов следует принять $0,01 \text{ м}^3$ в год на 1 м^2 площади покрытия.

4.3.8 Ориентировочные нормы накопления твердых бытовых отходов устанавливаются исходя из статуса города (Приложение В).

4.3.9 При организации в жилых домах отдельного сбора ТБО, ориентировочную норму накопления ТБО следует уменьшать от нормы

накопления твердых бытовых отходов в благоустроенных жилых домах без отбора пищевых отходов или вторичного сырья на 1 чел. в год: при отборе пищевых отходов на 25%; при отборе вторичного сырья - на 20%.

4.3.10 Нормы накопления учреждений и предприятий общественного назначения составляют от норм накопления жилых зданий:

- в крупных городах - 30%;
- в крупнейших городах - 40%;
- для городов-миллионников и столиц - 50%.

4.3.11 Численность населения на расчетный срок следует определять на основе данных о перспективе развития поселения в системе расселения с учетом демографического прогноза естественного и механического прироста населения и миграции.

4.3.12 В Приложении Г приведены ориентировочные нормы накопления ТБО, которые используют при отсутствии утвержденных норм образования твердых бытовых отходов в данном населенном пункте или территориальном образовании (город или сельский населенный пункт, область или район) для укрупненных расчетов и планировании санитарной очистки населенного пункта.

4.4 Выбор участков

4.4.1 Для определения фактического накопления отходов, образующихся от населения, выделяются участки со следующим количеством проживающего населения:

- в городах с населением до 300 тыс. чел. участки выбираются с охватом 2% населения общего числа жителей по каждому виду благоустройства;
- в городах с населением 300-500 тыс. чел. - 1 %;
- в городах с населением более 500 тыс. чел. - 0,5 % (из них не менее 500 человек по неблагоустроенному сектору).

4.4.2 По культурно-бытовым объектам выбираются наиболее характерные для данного города объекты в количестве не менее 2.

Примечание: виды и количество объектов определяют по решению местных исполнительных органов власти.

4.4.3 Сбор и замеры количества отходов должны исключать смешивание отходов от объектов различного назначения.

4.4.4 При определении накопления отходов рекомендуется использовать стандартные контейнеры одинаковой емкости (металлические контейнеры К-0,75 емкостью 0,75 м³ или контейнеры (евростандарт) емкостью 1,1 м³). С целью более полного учета образующихся отходов и определения коэффициента неравномерности накопления предусматривается установка дополнительных контейнеров (уточняется при обследовании выбранных участков). До начала замеров все контейнеры должны быть полностью очищены.

4.4.5 Нормы накопления определяются по сезонам года. Замеры проводятся в течение 7 дней (без перерыва) независимо от периодичности вывоза отходов в одно и то же время суток до вывоза. При определении норм накопления необходимо исключать уплотнение отходов в контейнерах обслуживающим персоналом.

4.4.6 Сроки: зима - декабрь-январь; весна – апрель-май; лето - июнь-июль; осень - сентябрь-октябрь.

4.4.7 Результаты замеров по каждому объекту заносятся в специальный бланк (Приложение Д).

4.4.8 При определении накопления крупногабаритных отходов рекомендуется применять контейнеры или бункеры объемом не менее 8-12 м³. Бункеры-накопители устанавливаются на отдельной площадке с твердым покрытием в непосредственной близости от проезжей части дороги. До начала замеров все контейнеры должны быть полностью очищены.

4.4.9 Замеры накопления крупногабаритные отходы (далее - КГО) проводятся в течение 4-х недель (без перерыва). Периодичность вывоза КГО - по мере наполнения, но не менее 1 раза в 7 дней.

4.5 Определение массы и объема отходов

4.5.1 Определение массы и объема, накапливающихся ТБО производится следующим образом по одному из реализуемых вариантов.

4.5.1.1 Метод 1 предназначен для определения норм накопления ТБО в городах и районах города со сложившейся застройкой, в многоэтажных жилых домах, неблагоустроенных жилых домовладения, административных зданиях, объектах образования, культурно-бытового назначения.

4.5.1.1.1 Для исследований рекомендуется использовать стандартные металлические контейнеры емкостью 0,75 м³ или контейнеры (евростандарт) емкостью 1,1 м³. Для взвешивания ТБО рекомендуется использовать автомобильные весы А-10 с пределом измерения до 10 кг и динамометры на 500 кг, марка ДПУ-0,5/2.

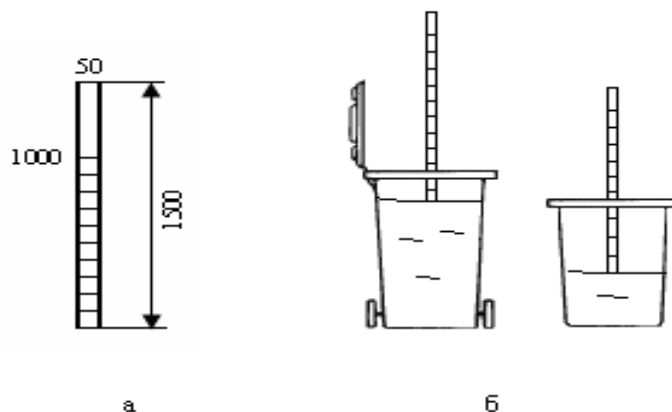
4.5.1.1.2 Перед установкой контейнера на машину, в контейнере разравниваются отходы, и мерной линейкой определяется объем отходов (рисунок 1а).

4.5.1.1.3 Мерная линейка изготавливается из дерева, окрашивается масляной краской, объемные деления наносятся на одной стороне, при этом нуль должен совпадать с верхом контейнера. Схема мерной линейки показана на рисунке 1б.

4.5.1.1.4 Масса накапливающихся отходов определяется путем взвешивания заполненных контейнеров при помощи динамометра и последующего вычитания массы порожнего контейнера.

4.5.1.1.5 В случае заполнения всех восьми контейнеров (вместимость мусоровоза) в одном домовладении допускается определение массы отходов

проводить путем взвешивания загруженной и порожней машины на автомобильных весах.

а) Схема мерной линейки.

б) Схема замера для определения объема твердых бытовых отходов в контейнере;

Рисунок 1 - Стандартные металлические контейнеры

4.5.2 Метод 2 предназначен для определения норм накопления ТБО в столичных регионах и отдельных районах крупнейших городов - в жилых районах полного и повышенного благоустройства, в современных крупных торгово-развлекательных центрах, в крупных медицинских центрах, в парковых комплексах, аэропортах и т.п.

4.5.2.1 Данный метод предполагает использование в городском коммунальном хозяйстве контейнеров и мусоросборочных машин, отвечающих европейским стандартам EN 840-1.

4.5.2.2 Контейнеры стандарта EN 840-1 оснащены индивидуальной маркировкой на крышке и корпусе, считывающим устройством RFID для идентификации и взвешивания контейнера, специальными запорными механизмами.

4.5.2.3 Каждый контейнер, снабженный ультразвуковыми датчиками и системами дистанционной передачи информации, через GPS-систему подает сигнал о степени заполнения контейнера (три уровня заполнения) и всех необходимых параметрах, которые автоматически фиксируются в базе данных коммунальной службы.

4.5.2.4 Мусоросборочные машины стандарта EN 840-1 оснащены системой взвешивания содержимого контейнеров. Данные в автоматическом режиме записываются на бортовой компьютер, что позволяет идентифицировать мусорные контейнеры и индивидуально подтвердить данные по объемам накопленных отходов.

4.5.3 Масса накапливающихся крупногабаритных отходов (далее - КГО) определяется путем взвешивания заполненных контейнеров при помощи

автомобильных весов и последующего вычитания массы порожнего контейнера. Объем КГО определяется путем обмера.

4.5.4 После обработки первичных материалов по замерам полученные данные (масса, объем) для каждой однородной группы объектов суммируются по дням недели и заносятся в сводную месячную (сезонную) ведомость накопления (Приложение Д).

4.5.5 При раздельном сборе отдельных составляющих отходов в крупных торговых предприятиях и других организациях (прессованная макулатура, стеклотара, полимерная упаковка и др.) указывается их количество (Приложение Д).

4.6 Методика расчета нормы образования твердых бытовых отходов

4.6.1 Определение суточного объема образования ТБО ($V_{сут}$, м³) на объекте производится по формуле:

$$V^c = \sum_{i=1}^n V_{ci} * n \quad (1)$$

где h - высота собранных отходов в контейнере; S - площадь основания контейнера, м²; n - количество вывозимых от объекта в течение суток контейнеров.

4.6.2 Определение сезонного объема образования ТБО (V^c , м³). Определение объема образовавшихся твердых бытовых отходов на объекте в течение сезонного периода наблюдений проводят по формуле:

(2)

где V_{ci} - объем образования ТБО на объекте за сутки в определенный сезон;

n - количество суток наблюдений в течение сезонного периода.

4.6.3 Определение суточной массы ТБО, образовавшихся на объекте ($m_{сут}$, кг) производят по формуле:

$$m_{сут} = \sum (m_{zi} - m_{pi}) * n \quad (3)$$

где m_z - масса загруженного контейнера с отходами, кг; $m_{п}$ - масса порожнего контейнера с отходами, кг; n - количество вывозимых от объекта в течение суток контейнеров.

4.6.4 Определение массы ТБО, образовавшихся на объекте в течение сезонного периода производят по формуле:

$$m^c = \sum (m_{ci}) \cdot n \quad (4)$$

где m_{ci} - масса образовавшегося ТБО на объекте за сутки в определенный сезон;

n - количество суток наблюдений в течение сезонного периода.

4.6.5 Определение суточного среднесезонного норматива образования ТБО на расчетную единицу на объекте производят по формуле:

По объему (V_{cc} , м³):

$$V_{cc} = V^c / (N \times A) \quad (5)$$

По массе (m_{cc} , кг):

$$m_{cc} = m^c / (N \times A) \quad (6)$$

где N - количество расчетных единиц;

A - продолжительность определения норматива образования (7 суток).

4.6.6 Определение суточного среднегодового норматива образования ТБО на расчетную единицу на объекте производят по формуле:

По объему ($V_{ccг}$, м³):

$$V_{ccг} = (V^z_{cc} + V^в_{cc} + V^л_{cc} + V^о_{cc}) / n \quad (7)$$

По массе ($m_{ccг}$, кг):

$$m_{ccг} = (m^z_{cc} + m^в_{cc} + m^л_{cc} + m^о_{cc}) / n \quad (8)$$

где верхние индексы «з», «в», «л», «о» - обозначают суточный среднесезонный норматив образования отходов на расчетную единицу зимой, весной, летом, осенью соответственно; n - число сезонов образования отходов ($n=4$).

4.6.7 Определение годового норматива образования ТБО на расчетную единицу на объекте производят по формуле:

По объему ($V_{г}$, м³)

$$V_{г} = V_{ccг} \times n_{д} \quad (9)$$

По массе ($m_{г}$, кг):

$$m_{г} = m_{ccг} \times n_{д} \quad (10)$$

где n_d - число дней в году.

4.6.8 Определение средней плотности ТБО ($\gamma_{\text{ср}}$, кг/м³) производят по формуле:

$$\gamma_{\text{ср}} = m/V \quad (11)$$

где m и V - годовые или среднесезонные нормативы образования отходов соответственно по массе и объему на расчетную единицу.

4.6.9 Определение коэффициента сезонной неравномерности образования ТБО (k_H) производят по формуле:

По объему:

$$k_H = V_{\text{ср}}/V_{\text{Г}} \quad (12)$$

По массе:

$$k_H = m_{\text{ср}}/m_{\text{Г}} \quad (13)$$

4.6.10 Определение коэффициента суточной сезонной неравномерности образования ТБО производят по формуле:

По объему:

$$k_{\text{сн}} = V_{\text{сут}}^{\text{max}}/V_{\text{ср}} \quad (14)$$

где $V_{\text{сут}}^{\text{max}}$ - максимальный суточный объем образования отходов на объекте в сезон, м³.

По массе:

$$k_{\text{сн}} = m_{\text{сут}}^{\text{max}}/m_{\text{ср}} \quad (15)$$

где $m_{\text{сут}}^{\text{max}}$ - максимальная суточная масса образования отходов на объекте в сезон, кг.

4.6.11. Определение общего среднего норматива образования ТБО на территории населенного пункта на одного человека производится по формуле:

$$V_{\text{общ}} = (V_{\text{ж}} + V_{\text{о}} + V_{\text{кго}} + V_{\text{н}} + V_{\text{р.о.}}) \cdot N \quad (16)$$

где $V_{\text{ж}}$ - суммарное годовое образование ТБО в жилом фонде, м³;

$V_{\text{о}}$ - суммарное годовое образование ТБО от всех объектов обеспечения жизнедеятельности человека, м³;

$V_{\text{кго}}$ - суммарное годовое образование крупногабаритных бытовых отходов, м³;

$V_{\text{н}}$ - неучтенные отходы, рекомендуется принимать до 5% от общего числа образующихся ТБО в жилом фонде и на объектах обеспечения жизнедеятельности человека, м³;

$V_{p.o.}$ - отходы от районного обслуживания, рекомендуется принимать до 5% от общего числа образующихся ТБО в жилом фонде и на объектах обеспечения жизнедеятельности человека, м³;

N - численность населения в конкретном населенном пункте.

Приложение А
(обязательное)

Форма 1

Таблица А.1 - Объекты и расчетные единицы для определения норм накопления ТБО

№	Наименование объекта	Расчетная единица
1	2	3
1	Домовладения благоустроенные и неблагоустроенные	1 житель
2	Общежития, интернаты, детские дома, дома престарелых и т.п.	1 место
3	Гостиницы, санатории, дома отдыха	1 место
4	Детские сады, ясли	1 место
5	Учреждения, организации, офисы, конторы, сбербанки, отделения связи	1 сотрудник
6	Поликлиники	1 посещение
7	Больницы, санатории, прочие лечебно-профилактические учреждения	1 койко-место
8	Школы, сузы, вузы	1 учащийся
9	Рестораны, кафе, учреждения общественного питания	1 блюдо
10	Театры, кинотеатры, концертные залы, ночные клубы, казино, залы игровых автоматов	1 место
11	Музеи, выставки	1 м ² общей площади
12	Стадионы, спортивные площадки	1 место по проекту
13	Спортивные, танцевальные и игровые залы	1 м ² общей площади
14	Продовольственные магазины Торговля с машин	1 м ² торговой площади 1 м ² торговое место
15	Промтоварные магазины, супермаркеты	1 м ² торговой площади
16	Рынки, торговые павильоны, киоски, лотки	1 м ² торговой площади
17	Оптовые базы, склады продовольственных товаров	1 м ² общей площади
18	Оптовые базы, склады промышленных товаров	1 м ² общей площади
19	Дома быта: обслуживание населения	1 м ² общей площади

Продолжение таблицы А.1

1	2	3
20	Вокзалы, автовокзалы, аэропорты	1 м ² общей площади
21	Пляжи	1 м ² общей площади
22	Аптеки	1 м ² торговой площади
23	Автостоянки, автомойки, АЗС, гаражи	1 машино-место
24	Автомастерские	1 работник
25	Гаражные кооперативы	на 1 гараж
26	Парикмахерские, косметические салоны	1 рабочее место
27	Прачечные, химчистки, ремонт бытовой техники, швейные ателье	1 м ² общей площади
28	Мастерские ювелирные, по ремонту обуви, часов	1 м ² общей площади
29	Мелкий ремонт и услуги (изготовление ключей и т.д.)	1 рабочее место
30	Бани, сауны	1 м ² общей площади
31	Юридические, организующие массовые мероприятия на территории города	1000 участников
32	Садоводческие кооперативы	1 участок
33	Организации, осуществляющая содержание дорог и улиц на территории города	количество смета на 1 м ²
34	Организации, обслуживающая парки и скверы, на территории которых не осуществляется коммерческая деятельность	1 м ²
35	Организации, обслуживающие кладбища	1 га

Приложение Б
(обязательное)

Форма 1

Коммунальный паспорт домовладения

Город _____

1. Адрес _____

2. Этажность _____

3. Номер домовладения _____

4. Количество проживающих, чел. _____

5. Уровень благоустройства:

а) наличие водопровода, канализации, газа _____

б) вид отопления (центральное, печное, местное) _____

в) вид топлива - уголь (каменный, бурый), дрова, газ _____

г) наличие мусоропровода _____

д) площадь дворовой территории, м² _____

в том числе:

под зелеными насаждениями _____

под твердым покрытием _____

из них тротуары _____

6. Тип контейнеров, их количество и емкость _____

7. Периодичность вывоза отходов _____

8. Производится ли отдельный сбор вторичного сырья (каких и сколько)

Подписи:

Форма 2
(обязательное)

Коммунальный паспорт объектов общественного назначения

Город _____

1. Наименование объекта _____

2. Адрес _____

3. Встроенные или отдельно стоящие (для последнего указать этажность) _____

4. Количество мест (работников и т.д.) _____

5. Пропускная способность в сутки:

для зрелищных предприятий (число мест) _____

для предприятий общественного питания (число блюд) _____

6. Количество обслуживающего персонала, чел. _____

7. Общая площадь помещений, м² _____

В том числе:

торговая _____

складская и подсобная _____

8. Площадь дворовой территории, м² _____

В том числе:

под зелеными насаждениями _____

под твердым покрытием _____

9. Тип контейнеров, их количество и емкость _____

10. Периодичность вывоза отходов _____

11. Производится ли отдельный сбор пищевых отходов и вторсырья
(каких и сколько) _____

Подписи:

Приложение В
(информационное)

Таблица В. 1 - Разделение городских и сельских поселений по численности населения

Группы поселений (статус города)	Население, тыс. чел.	
	Города	Сельские поселения
Города-миллионеры ¹	≥ 1000	-
Крупнейшие	« 500 до 1000	-
Крупные	« 250 до 500	« 5 до 12
Большие	« 100 до 250	« 3 до 5
Средние	« 50 до 100	« 1 до 3
Малые ²	« 12 до 50	≤ 1

Примечание: ¹ - в Республике Казахстан статус столицы имеют Астана и Алматы - города центрального подчинения, не входящие ни в одну из областей;

² - в группу малых городов включаются поселки городского типа.

Приложение Г
(информационное)

Таблица Г.1 - Ориентировочные нормы накопления твердых бытовых отходов, образующихся в жилых зданиях на 1 чел. (для укрупненных расчетов и планирования)

Классификация жилых зданий	Норма накопления твердых бытовых отходов												Средняя плотность, кг/м ³
	среднегодовая		среднесуточная (за год)		Среднесуточная (сезонная)								
	кг	м ³	кг	м ³	зима		весна		лето		осень		
					кг	м ³	кг	м ³	кг	м ³	кг	м ³	
Благоустроенные жилые дома при отборе пищевых отходов или вторичного сырья	220	1,19	0,63	0,00325	0,58	0,0032	0,65	0,0033	0,5	0,0026	0,78	0,0037	193
Благоустроенные жилые дома без отбора пищевых отходов или вторичного сырья	270	1,35	0,74	0,0037	0,68	0,0035	0,75	0,0038	0,63	0,0033	0,90	0,0042	200
Неблагоустроенные жилые дома без отбора пищевых	700	2,0	1,92	0,0055	2,04	0,0049	2,11	0,0059	1,69	0,0044	1,84	0,0068	350

ОТХОДОВ													
---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Таблица Г.2 - Ориентировочные нормы накопления ТБО от отдельно стоящих объектов общественного назначения (для укрупненных расчетов и планирования)

Объект образования отходов	Фонд времени образования отходов, сутки	Норма накопления отходов				Средняя плотность кг/м ³
		среднегодовая		среднесуточная		
		кг	м ³	кг	м ³	
Больницы (на 1 койку)	365	230	0,7	0,63	0,0019	330
Поликлиники (на 1 посещение)	365	-	-	0,01	0,00004	250
Гостиницы (на 1 место)	365	120	0,7	0,33	0,00192	170
Общежития (на 1 место) в благоустроенном фонде	365	190	1,0	0,52	0,00274	190
Общежития (на 1 место) в неблагоустроенном фонде	365	450	1,5	1,23	0,00411	300
Детские сады (на 1 место)	255*	70	0,24	0,27	0,00094	290
Школы (на 1 учащегося)	305*	26	0,12	0,09	0,0004	220
Высшие и средние специальные учебные заведения (на 1 учащегося)	305*	26	0,12	0,09	0,0004	220
Театры, кинотеатры (на 1 место)		-	-	0,08	0,00055	150
Учреждения (на 1 сотрудника)	255*	-	-	0,14	0,0007	200

Рестораны: на 1 блюдо	365**					
Рестораны: на 1 блюдо, при сборе пищевых отходов	365**	-	-	0,03	0,00008	375
Столовые: на 1 блюдо	305*	-	-	0,03	0,0001	300
Столовые: на 1 блюдо, при сборе пищевых отходов	305*	-	-	0,01	0,00002 5	400
Продовольственные магазины (на 1 м ² торговой площади)	365*	-	-	0,33	0,00127	260
Промтоварные магазины (на 1 м ² торговой площади)		-	-	0,06	0,0004	150
Ателье пошивочные (на 1 сотрудника)	305*	-	-	0,27	0,00068	400
Рынки (на 1 м ² торговой площади)	353**	-	-	0,06	0,00012	500

Примечание: * - фонд времени образования отходов определяется количеством рабочих дней в году, зависит от формы собственности объекта. ** - фонд времени образования отходов зависит от количества санитарных дней в году, зависит от формы собственности объекта.

Таблица Г.3 - Увеличение нормы накопления отходов на 1 человека от арендаторов, расположенных в жилых зданиях

Арендаторы	Увеличение нормы, %	
	по массе	по объему
Продовольственные магазины	30	35
Промтоварные магазины	25	35
Ателье пошивочные	15	20
Кинотеатры	15	30

Таблица Г.4 - Ориентировочные среднегодовые нормы накопления ТБО с учетом арендаторов (для городов с населением более 100 тыс. чел.)

Показатель	Масса, кг/(чел год)	Объем, м ³ /(чел. год)
Общая норма по жилым и общественным зданиям (детсады, школы, ВУЗы, СУЗы, столовые, магазины, кинотеатры, спортивные сооружения)	280	1,4
Общая норма учета всех арендаторов	300	1,5

Приложение Д
(обязательное)

Форма 1

Ведомость для первичных записей определения массы и объема
ТБО в контейнерах

Дата проведения замеров	Дни недели	Наименование объекта и адрес	Количество единиц измерения (чел., мест и т.д.)	Номер контейнера в*	Полная емкость контейнера, м ³	Номер заполнения контейнера
1	2	3	4	5	6	7

Всего

Подписи

Форма 2
(обязательное)

Сводная ведомость накопления ТБО по группам объектов
с «___» по «___» _____ месяца 20___ года

Тип благоустройства _____

Объект	Дни недели	Кол-во измерений (чел., место)	Накопление				Средняя плотность, кг/м ³	Всего собрано пищевых продуктов (вторсырья)
			общее		На 1 измеряемую единицу			
			кг	м ³	кг	м ³		

)						
	Понедельник							
	Вторник							
	Среда							
	Четверг							
	Пятница							
	Суббота							
	Воскресенье							

Всего

Среднее за сутки

Подписи

Форма 3
(обязательное)

Сводная годовая ведомость накопления твердых бытовых отходов

Тип благоустройства _____

Объект	Месяц	Кол-во измеряемых единиц	Накопление отходов			Коэффициент неравномерности		Раздельный сбор, кг			
			общее	на 1 измеряемую единицу				общий		на 1 измеряемую единицу	
				кг	м ³			кг	м ³	кг	м ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Всего
Среднее за сутки

Подписи

Нормативті техникалық құжат «Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын жаңғырту мен дамытудың қазақстандық орталығы» акционерлік қоғамымен басып шығарылған.

Нормативно-технический документ издан Акционерным обществом «Казахстанский центр модернизации и развития жилищно-коммунального хозяйства».